تازه‌های اقتصاد
سه‌شنبه ۱۹ خرداد ۱۴۰۵ شماره ۵۱

بانک مرکزی بازگشت اسکناس را تضمین کرد

فرش قرمز زیرپای دلارهای خانگی

سالیان متمادی است که اقتصاد ایران با چالشی به‌نام «سرمایه‌های حبس‌شده در بالش‌ها» روبروست. برآوردها نشان می‌دهد ، میلیاردها دلار ارز به‌صورت اسکناس در خانه‌های مردم نگهداری می‌شود؛ دارایی عظیمی که به دلیل نبود ابزارهای مالی مطمئن و هراس از کاهش ارزش یا دشواری در نقدشوندگی، از چرخه سازنده اقتصاد خارج شده است. ورود این حجم از منابع به بدنه تولید، نه‌تنها می‌تواند فشار نقدینگی را مهار کند، بلکه کلید اصلی رشد طرح‌های ارزآور و نوسازی زیرساخت‌های ملی است. در همین راستا، بانک مرکزی با یک رویکرد تحولی، گامی بلند برای آشتی دادن این سرمایه‌ها با بخش مولد برداشته است.

هیات عامل بانک مرکزی در جلسه ۱۸ خردادماه ۱۴۰۵، «شیوه‌نامه پذیرش و صدور مجوز ارکان ناظر بر عملیات ارزی صندوق سرمایه‌گذاری در درآمد ثابت ارزی» را به تصویب رساند. این مصوبه که در ادامه دستورالعمل دی‌ماه سال گذشته تدوین شده، مسیر را برای صدور اولین مجوزهای این صندوق‌ها از سوی بانک مرکزی و سازمان بورس هموار کرده است. هدف اصلی، جمع‌آوری منابع ارزی خرد و کلان از عموم مردم و هدایت آن‌ها به سمت تامین مالی طرح‌های صادرات‌محور است.

بزرگترین مانع در مسیر اعتماد مردم به سپرده‌گذاری‌های ارزی در دهه‌های گذشته، ترس از تسویه ریالی بود.

یادداشت روز

حذف ارز ترجیحی نه آغاز بحران، نه پایان اصلاحات

■ حمیدرضا رستگار
رئیس اتاق اصناف تهران

در سال‌های اخیر، حذف ارز ترجیحی به یکی از بحث‌برانگیزترین سیاست‌های اقتصادی کشور تبدیل شده است؛ سیاستی که دولت آن را با هدف کاهش رانت، شفاف‌سازی جریان‌های ارزی و اصلاح ساختار تخصیص منابع اجرا کرد، اما در افکار عمومی گاهی به‌عنوان یکی از اصلی‌ترین عوامل افزایش قیمت‌ها شناخته می‌شود. هر موج تورمی جدید بار دیگر این سیاست را در مرکز توجه قرار داده و آن را به‌عنوان متهم ردیف اول گرانی‌ها معرفی می‌کند؛ در حالی که واقعیت اقتصاد ایران پیچیده‌تر از چنین نگاه تک‌بعدی است.

حذف ارز ترجیحی را باید نه یک تصمیم منفرد، بلکه بخشی از یک فرآیند بزرگ‌تر اصلاحات اقتصادی دید. این سیاست اگرچه اقدامی مهم و اثرگذار بوده، اما به‌تنهایی قادر به حل مسائل ساختاری اقتصاد نیست و نباید از آن انتظار معجزه داشت. اقتصاد ایران مجموعه‌ای به‌هم‌پیوسته از سیاست‌های مالی، پولی، تجاری و ساختاری است که هرگونه تغییر در آنها، نیازمند هماهنگی و هم‌زمانی سایر اصلاحات است.

نکته کلیدی در این شرایط این است که باید به سمت یکسان‌سازی سازکارهای اقتصادی و کاهش چندنرخی بودن در سیاست‌گذاری حرکت کرد؛ یکی از مشکلات مزمن اقتصاد کشور، وجود امتیازها و مسیرهای متفاوت برای گروه‌های مختلف اقتصادی است.

ادامه مطلب را در لینک بخوانید

۲.۳ میلیارد یورو تقاضای تامین مالی ارزی به مرکز مبادله ایران ارائه شد

اعتبار کالابرگ کد ملی‌های ۳، ۴، ۵ و ۶ فردا شارژ می‌شود

ایران چک‌های ۱۰۰ هزار تومانی با طرح یادمان شهدای مدرسه میناب چاپ شد

شیوه‌نامه صدور مجوز صندوق سرمایه‌گذاری درآمد ثابت ارزی تصویب شد

تازه‌های اقتصاد
سه‌شنبه ۱۹خرداد ۱۴۰۵ شماره ۵۱

اتکای مالی به بانک مرکزی موتور تورم را روشن نگه می‌دارد

احمدمجتهد اقتصاددان، با اشاره به اولویت‌های اقتصادی کشور در دوره پساجنگ اظهار کرد: مهم‌ترین مسئله در شرایط کنونی، تعیین دقیق اولویت‌های بازسازی اقتصادی است، بدون تردید بخشی از این بازسازی به احیای واحدهای تولیدی، زیرساخت‌ها و بنگاه‌هایی مربوط می‌شود که در جریان بحران آسیب دیده‌اند، اما نکته اساسی آن است که امکانات و منابع دولت محدود است و نمی‌توان همه نیازها را به صورت همزمان تأمین کرد.

وی افزود: در چنین شرایطی تصمیم‌گیری‌های اقتصادی باید متناسب با واقعیت‌های روز انجام شود. دولت ناگزیر است میان نیازهای متعدد، اولویت‌بندی کند و منابع موجود را به بخش‌هایی اختصاص دهد که بیشترین اثر را بر حفظ تولید، اشتغال و ثبات اقتصادی دارند. تامین منابع لازم برای ادامه فعالیت‌های اقتصادی در شرایط فعلی کار ساده‌ای نیست و نیازمند برنامه‌ریزی دقیق و واقع‌بینانه است.

این اقتصاددان درباره امکان کنترل تورم و نقدینگی در دوران بازسازی گفت: تا حدودی می‌توان تورم و رشد نقدینگی را مدیریت کرد، اما میزان موفقیت در این زمینه به نحوه تامین منابع مالی بستگی دارد. در دوره بازسازی، تقاضا برای منابع مالی به شدت افزایش پیدا می‌کند و در مقابل، عرضه منابع محدود است، بنابراین اگر منابع مورد نیاز از مسیرهای غیرتورمی تامین نشود، فشارهای تورمی ادامه خواهد یافت.

وی ادامه داد: این تصور که بتوان بدون استفاده از سرمایه‌گذاری خارجی یا کمک‌های مالی بیرونی تمام نیازهای بازسازی را پوشش داد، چندان واقع‌بینانه نیست، اقتصاد ایران برای اجرای پروژه‌های گسترده بازسازی و تامین منابع مورد نیاز بخش تولید، به جذب سرمایه و منابع جدید نیاز دارد و صرفا اتکا به منابع داخلی با محدودیت‌های جدی روبه‌رو خواهد بود.

وضعیت نسبت تسهیلات به سپرده در بانک‌های بورسی چگونه است؟

نسبت تسهیلات به کل سپرده‌ها یکی از مهم‌ترین شاخص‌های ارزیابی عملکرد بانک‌ها در تجهیز و تخصیص منابع است. این شاخص نشان می‌دهد چه میزان از سپرده‌های جذب‌شده توسط بانک به تسهیلات و اعتبارات تبدیل شده است.

بررسی این نسبت می‌تواند تصویری روشن از سیاست اعتباری، میزان ریسک نقدینگی و کارایی بانک در استفاده از منابع در اختیار ارائه دهد.

نسبت تسهیلات به کل سپرده‌ها از تقسیم کل تسهیلات اعطایی بر کل سپرده‌های بانک به دست می‌آید. افزایش این نسبت به معنای استفاده بیشتر بانک از منابع سپرده‌ای برای اعطای تسهیلات و کسب درآمد است. در مقابل، کاهش آن می‌تواند نشان‌دهنده رویکرد محافظه‌کارانه‌تر بانک در مدیریت منابع باشد.

به طور معمول، در ادبیات بانکی معمولاً نسبت‌های حدود ۷۰ تا ۹۰ درصد به‌عنوان محدوده‌ای متعادل برای استفاده از منابع سپرده‌ای تلقی می‌شود؛ زیرا در این سطح، بانک ضمن حفظ توان نقدینگی، از منابع خود نیز به شکل مؤثر استفاده می‌کند.

داده‌های جدول نشان می‌دهد که بانک‌های مورد مطالعه از نظر سیاست تخصیص منابع و اعطای تسهیلات در شرایط متفاوتی قرار دارند.

بانک ملت با نسبت ۱۲۱ درصد و بانک پاسارگاد با نسبت ۱۱۷.۹۵ درصد بالاترین میزان تسهیلات‌دهی نسبت به سپرده‌ها را به ثبت رسانده‌اند. این ارقام نشان می‌دهد حجم تسهیلات اعطایی این بانک‌ها از کل سپرده‌های جذب‌شده فراتر رفته است که این موضوع لزوماً به معنای استفاده صرف از سپرده‌ها نیست و می‌تواند ناشی از سرمایه بانک، خطوط اعتباری، سایر بدهی‌ها یا منابع بین‌بانکی نیز باشد البته به طور کلی چنین وضعیتی اگرچه می‌تواند به افزایش درآمدهای بانک منجر شود، اما در عین حال ریسک نقدینگی را نیز افزایش می‌دهد.

نام بانک	نسبت تسهیلات به کل سپرده‌ها (درصد)
بانک ملت	۱۲۱
بانک پاسارگاد	۱۱۷,۹۵
بانک اقتصاد نوین	۹۲
بانک پارسیان	۹۰
بانک کارآفرین	۸۶
بانک خاورمیانه	۸۳
بانک تجارت	۷۶,۶
بانک سینا	۷۲,۹
پست بانک	۶۴,۷
موسسه ملل	۶۱,۵۲
بانک سامان	۵۵

بانک‌های اقتصاد نوین (۹۲ درصد)، پارسیان (۹۰ درصد)، کارآفرین (۸۶ درصد) و خاورمیانه (۸۳ درصد) در محدوده‌ای قرار دارند که نشان‌دهنده استفاده مناسب از منابع سپرده‌ای برای اعطای تسهیلات است. این بانک‌ها توانسته‌اند میان سودآوری و نقدینگی تعادل نسبی برقرار کنند.

بانک‌های تجارت (۷۶.۶ درصد) و سینا (۷۲.۹ درصد) در محدوده استاندارد قرار دارند. این نسبت‌ها بیانگر آن است که بخش قابل توجهی از سپرده‌ها به تسهیلات تبدیل شده و در عین حال ذخایر نقدی مناسبی نیز حفظ شده است.

پست بانک (۶۴.۷ درصد)، مؤسسه ملل (۶۱.۵۲ درصد) و سامان (۵۵ درصد) نسبت‌های پایین‌تری دارند.

این بانک‌ها بخشی از منابع خود را به صورت نقد یا سایر دارایی‌های نقدشونده نگهداری کرده‌اند که می‌تواند ریسک نقدینگی را کاهش دهد.

تازه‌های اقتصاد
سه‌شنبه ۱۹خرداد ۱۴۰۵ شماره ۵۱

فلز زرد دوباره جهان را وسوسه می‌کند؟

چشم‌انداز طلا در ۲۰۳۰

بازار طلا دیگر به‌سادگی با الگوهای قدیمی توضیح داده نمی‌شود. داده‌های تازه نشان می‌دهد که طلا نه‌تنها همچنان از حمایت خریداران نهادی برخوردار است، بلکه از دید بسیاری از تحلیل‌گران وارد یک چرخه بلندمدت صعودی شده است.

در مرکز این روایت، یک رقم بیش از همه جلب توجه می‌کند: ۴،۸۰۰ دلار برای هر اونس تا سال ۲۰۳۰. با این حال، برخی سناریوهای تورمی و تحلیل‌های تندتر، حتی از سطوحی تا ۸،۹۰۰ دلار نیز سخن می‌گویند. در این میان پرسش اصلی این است: آیا ۴،۸۰۰ دلار سقف واقع‌بینانه بازار است، یا فقط پله‌ای در مسیر بلندتر طلا؟

سال ۲۰۳۰ در تحلیل‌های بازار طلا نمادی از پایان یک دوره و آغاز دوره‌ای تازه در نظام پولی جهانی است. در سال‌های اخیر، افزایش بدهی دولت‌ها، تداوم نااطمینانی ژئوپلیتیکی، فرسایش اعتماد به برخی ارزهای ذخیره‌ای و بازگشت نگاه راهبردی به دارایی‌های سخت، همه دست‌به‌دست هم داده‌اند تا طلا دوباره در مرکز توجه قرار بگیرد.

در چنین فضایی، چشم‌انداز ۲۰۳۰ برای طلا به یک موضوع کلیدی تبدیل شده است، زیرا تحلیل‌گران تلاش می‌کنند بفهمند آیا روند فعلی صرفاً یک موج موقتی است یا آغاز یک بازتعریف عمیق در ارزش‌گذاری طلا. همین تفاوت است که اهمیت گزارش‌های Incrementum را دوچندان می‌کند.

امپراتوری فضایی ماسک به بورس می‌رود

شرکت «اسپیس‌ایکس» متعلق به میلیاردر آمریکایی ایلان ماسک در حال آماده‌سازی برای عرضه بخشی از سهام خود در بازار بورس است؛ اقدامی که در صورت تحقق برآوردهای مطرح‌شده، می‌تواند به بزرگ‌ترین عرضه اولیه سهام در تاریخ بازارهای مالی تبدیل شود.

این اقدام توجه‌ها را به یکی از بانفوذترین شرکت‌های خصوصی جهان جلب کرده است؛ شرکتی که طی چند سال از یک پروژه بلندپروازانه اکتشاف فضایی به امپراتوری فناوری تبدیل شده و حوزه‌هایی، چون پرتاب موشک، ارتباطات فضایی و شبکه‌های اینترنت جهانی را در بر می‌گیرد.

عرضه اولیه سهام به معنای فروش بخشی از مالکیت شرکت به سرمایه‌گذاران برای نخستین بار است؛ اقدامی که به عموم مردم اجازه می‌دهد سهام شرکت را خریداری کرده و در مالکیت آن سهیم شوند. بر اساس اطلاعات منتشرشده، اسپیس‌ایکس قیمت اولیه هر سهم را ۱۳۵ دلار تعیین کرده است؛ رقمی که می‌تواند حدود ۷۵ میلیارد دلار سرمایه جذب کرده و ارزش بازار شرکت را به حدود ۱.۷۵ تریلیون دلار برساند.

در صورت تحقق این سناریو، اسپیس‌ایکس رکوردی تازه در تاریخ بازارهای جهانی ثبت خواهد کرد و از بسیاری از عرضه‌های اولیه عظیم دهه‌های گذشته پیشی گرفته و به بزرگ‌ترین عرضه اولیه تاریخ تبدیل خواهد شد.

مسیر جدید تأمین ارز واردات

بانک مرکزی مسیر جدید تأمین ارز واردات را ابلاغ کرد و بر اساس آن، از این پس درخواست‌های تخصیص ارز در مرکز مبادله ارز و طلا به دو روش «معاملات مستقیم» و «غیرمستقیم» تفکیک می‌شود.

در روش مستقیم، واردکنندگان می‌توانند پیش از ثبت معامله با صادرکننده به توافق برسند و بدون طی فرآیند جورسازی عرضه و تقاضا، ارز مورد نیاز خود را سریع‌تر تأمین کنند.

این سیاست با هدف تسهیل فرآیند خرید ارز، کاهش زمان انتظار واردکنندگان و افزایش انعطاف‌پذیری در بازار ارز تجاری اجرا شده است. همچنین بخشی از کالاهای اساسی، تجهیزات پزشکی و دارویی، قطعات صنعتی و مواد اولیه تولید در فهرست مشمولان این سازکار قرار گرفته‌اند که امکان استفاده از هر دو روش تأمین ارز را خواهند داشت.

گستره این تغییر حدود ۲۵۷۰ ردیف تعرفه را شامل می‌شود و می‌تواند به بهبود دسترسی واردکنندگان به منابع ارزی و کاهش گلوگاه‌های تأمین کالاهای ضروری کمک کند.

تازه‌های اقتصاد
سه‌شنبه ۱۹خرداد ۱۴۰۵ شماره ۵۱

چگونه مشارکت مردمی می‌تواند زنجیره ارزش پتروشیمی را تکمیل کند؟

سرمایه‌های راکد در تهران، صنایع تشنه در جنوب

در جریان جنگ اخیر، صنعت پتروشیمی به عنوان یکی از مهم‌ترین زیرساخت‌های اقتصادی کشور، در کنار سایر بخش‌های راهبردی هدف حملات قرارگرفت. اهمیت این صنعت تنها به ارزآوری و صادرات محدود نمی‌شود؛ بلکه زنجیره‌ای گسترده از تولیدات صنعتی و مصرفی، از دارو و تجهیزات پزشکی گرفته تا صنایع بسته‌بندی، لوازم خانگی، خودرو و مصالح ساختمانی، به محصولات پتروشیمی وابسته هستند. از همین رو هرگونه اختلال در این صنعت می‌تواند پیامدهایی فراتر از حوزه انرژی و تجارت داشته باشد و زندگی روزمره مردم را نیز تحت تأثیر قرار دهد.

با وجود خسارت‌های واردشده به برخی مجتمع‌ها و زیرساخت‌های پشتیبان در مناطق پتروشیمی‌خیز کشور، تاکنون کمبود محسوسی در تأمین نیازهای داخلی ایجاد نشده و صنعت توانسته با اتکا به ظرفیت‌های موجود و تلاش کارکنان خود، از بروز اختلال گسترده در بازار جلوگیری کند. با این حال، آسیب‌دیدگی بخشی از تأسیسات یوتیلیتی، کاهش درآمدهای صادراتی و ضرورت بازسازی زیرساخت‌ها، پرسش‌های مهمی را درباره میزان خسارت‌ها، زمان بازگشت به شرایط عادی و درس‌هایی که باید از این تجربه برای افزایش تاب‌آوری صنعت آموخت، مطرح کرده است.

علی صالح‌نیا، کارشناس حوزه پتروشیمی، در گفت‌وگو با خبرنگار تازه‌های اقتصاد ضمن تشریح ابعاد خسارت‌های واردشده به این صنعت در جریان جنگ اخیر، از روند بازسازی، الزامات کاهش آسیب‌پذیری و فرصت‌هایی که می‌تواند از دل این بحران برای آینده صنعت پتروشیمی ایران شکل بگیرد، سخن گفته است.

به گفته‌ی وی از صندلی‌ای که روی آن نشسته‌ایم تا کت‌وشلواری که بر تن داریم، بطری آب معدنی که در دست داریم و بسیاری از اقلام دیگری که در زندگی روزمره با آن‌ها سروکار داریم، همگی به نوعی با صنعت پتروشیمی مرتبط هستند. داروی آسپرین، استامینوفن، صنایع بسته‌بندی، صنایع غذایی و بسیاری از موادی که در این صنایع مورد استفاده قرار می‌گیرند، همگی به صنعت پتروشیمی وابسته‌اند.

بنابراین با صنعتی مواجه هستیم که هرگونه اختلال در آن می‌تواند زندگی روزمره مردم را تحت تأثیر قرار دهد. با این وجود، با گذشت حدود سه تا چهار ماه از آغاز جنگ، خوشبختانه در هیچ‌یک از این حوزه‌ها با کمبود جدی مواجه نشده‌ایم. در اینجا لازم است از تمامی دست‌اندرکاران صنعت پتروشیمی قدردانی شود.

لرزه جهانی با ۳ شوک همزمان

بازارهای جهانی هفته جدید را در حالی آغاز کردند که تحت تأثیر موجی از فروش گسترده قرارگرفته‌اند؛ موجی که از سه عامل اصلی ناشی می‌شود:

- **افت سهام شرکت‌های فناوری و هوش مصنوعی**
- **جهش قیمت نفت در پی تشدید دوباره جنگ آمریکا و اسرائیل علیه ایران**
- **افزایش گمانه‌زنی‌ها درباره بالا رفتن نرخ بهره در آمریکا پس از انتشار آمار قوی اشتغال**

بازارهای سهام آسیا در معاملات روز دوشنبه، نخستین روز کاری هفته، با پیروی از زیان‌های سنگین وال‌استریت در پایان هفته گذشته، روندی نزولی را تجربه کردند. در این میان، شاخص کوسپی کره جنوبی ۸.۲ درصد کاهش یافت و به ۷۴۹۳.۳۴ واحد رسید.

سهام سامسونگ الکترونیکس ۹.۷ درصد و سهام اس‌کی هاینیکس نیز ۷ درصد افت کردند.

همچنین شاخص نیکی ژاپن ۴.۵ درصد، شاخص تایکس تایوان ۳.۵ درصد، شاخص هنگ‌سنگ هنگ‌کنگ ۱.۷ درصد و شاخص ترکیبی شانگهای ۱.۸ درصد کاهش یافتند.

خبرگزاری یونهاپ کره جنوبی گزارش داد که شرکت مدیریت بورس کره پس از افت بیش از ۸ درصدی شاخص کوسپی، مکانیزم «توقف معاملات» را فعال کرد و دادوستد سهام به مدت ۲۰ دقیقه متوقف شد. این خبرگزاری علت این افت را زیان‌های وال‌استریت در پایان هفته گذشته و نگرانی‌ها از رویکرد سختگیرانه‌تر فدرال رزرو آمریکا پس از انتشار گزارش اشتغال عنوان کرد.

ویدیو

